

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny dla klasy 6 szkoły podstawowej

zagadnienia	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopelniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń/uczennica:	Uczeń/uczennica potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Uczeń/uczennica potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Uczeń/uczennica potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Uczeń/uczennica: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe: utwór poetycki / tekst wierszem	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki • wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego • wyjaśnia pojęcie: <i>wyraży dźwiękonaśladowcze, anafora, motto, apostrofa, środki stylistyczne (poetyckie)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty • wskazuje środki stylistyczne • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego i adresata lirycznego • określa nastrój utworu • omawia sytuację liryczną 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • określa własne stanowisko • określa problematykę utworu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • określa znaczenia dosłowne i przenośne w wierszu • charakteryzuje język fragmentu • omawia funkcję środków stylistycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje • wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje znaczenie puenty utworu • interpretuje wiersz • wymienia cechy wpływające na melodyjność fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze • podejmuje dyskusję na temat poruszony w utworze (sytuacja ludzi starych, zagrożenia, jakie dla relacji międzyludzkich niesie ze sobą rozwój technologii, wartości nadających życiu sens itp.) • omawia inne teksty kultury prezentujące przedstawiony problem
Kształcenie literackie i kulturowe: Bajki Ignacego Krasickiego i bajki Aleksandra Fredry	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat Ignacego Krasickiego • wyjaśnia pojęcia: <i>bajka, moral, epika, uosobienie</i> • relacjonuje treść bajek • wyjaśnia pojęcia: <i>bajka, moral, uosobienie</i> • relacjonuje treść bajki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje uosobienia w bajkach i określa ich funkcję • wskazuje w utworach cechy gatunkowe • wymienia cechy bajki • podaje różnice pomiędzy bajką a baśnią 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i omawia morał w bajkach • wskazuje wartości o których mowa w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę bajek do własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kontekst historyczny twórczości Ignacego Krasickiego • uczestniczy w dyskusji na temat problemu zaprezentowanego w bajce • redaguje bajkę
Kształcenie literackie i kulturowe: proza	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty • wskazuje funkcję rodzaju narracji • określa tematykę 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • określa własne stanowisko • określa problematykę fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze • przedstawia informacje na

	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego • wyjaśnia pojęcie: <i>stereotyp, akcja, wątek, fabuła jednowątkowa, fabuła wielowątkowa, narrator, związek frazeologiczny narrator, powieść, świat przedstawiony, powieść fantastycznonaukowa, uchodźca, patriotyzm, narracja pierwszoosobowa, narracja trzecioosobowa, pytanie retoryczne, powieść detektywistyczna, szyfr, teatr, komiks, fikcja literacka, powieść obyczajowa, pamiętnik, powieść przygodowa, scenariusz filmowy, podtytuł, opowiadanie twórcze</i> 	<p>fragmentu</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia specyfikę miejsca akcji • charakteryzuje bohaterów fragmentu • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń, porównuje • omawia funkcję specyficznego języka, którym posługuje się narrator • wyjaśnia sformułowania metaforyczne użyte w tekście • wskazuje elementy fantastyczne i realistyczne, określa ich funkcję w utworze • wskazuje elementy komizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów • interpretuje metaforyczne wypowiedzi bohaterów • określa temat i główną myśl tekstu 	<p>temat jednej z religii wymienionych we fragmencie</p> <ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na tematy poruszane w tekstach: tolerancji (np. religijnej) i wyobcowania, stereotypowego postrzegania innych ludzi, sposobu traktowania osób z niepełnosprawnością, przyczyn wykluczania niektórych osób, priorytetów, którymi kieruje się człowiek, zwłaszcza w sytuacji zagrożenia itp. • przedstawia wybrany stereotyp, przygotowuje prezentację • przedstawia wybraną powieść detektywistyczną albo opowiadanie • redaguje opowiadanie z wątkiem detektywistycznym
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: John Ronald Reuel Tolkien, <i>Hobbit, czyli tam i z powrotem</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • charakteryzuje narratora • wyjaśnia pojęcie: <i>powieść fantasy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wątek główny i wątki poboczne • rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych • określa tematykę utworu • nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę utworu • wskazuje cechy powieści <i>fantasy</i> w utworze • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie • wskazuje wartości w utworze i określa wartości ważne dla bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • określa doświadczenia głównych bohaterów i porównuje je z własnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia inny tekst kultury w konwencji <i>fantasy</i> • porównuje książkę z filmem Petera Jacksona -

<p>Kształcenie literackie i kulturowe: Biblia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje zaprezentowane w tekście • wyjaśnia pojęcia: <i>Biblia, Księga Rodzaju</i> • relacjonuje treść fragmentu • wyjaśnia pojęcia: <i>raj, Eden, związek frazeologiczny</i> • wymienia motywy biblijne obecne w kulturze • relacjonuje treść przypowieści • wyjaśnia pojęcia: <i>przypowieść, talent</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia relacje pomiędzy Bogiem a człowiekiem we fragmencie • odnosi opis Anny Kamieńskiej do pierwowzoru biblijnego • omawia pochodzenie wskazanych motywów biblijnych • wymienia związki frazeologiczne pochodzące z Biblii • wskazuje w tekście cechy gatunkowe • omawia sposób, w jaki fragmenty tekstu odnoszą się do Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat sposobu przedstawienia Boga • wyjaśnia funkcję powtórzeń w tekście • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • omawia sposób przedstawienia Boga w wierszu i fragmencie • wyjaśnia znaczenie oraz pochodzenie oraz znaczenie związków frazeologicznych pochodzących z Biblii • wyjaśnia metaforyczne znaczenie przypowieści • wskazuje wartości zaprezentowane w przypowieści • formułuje przesłanie przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje znaczenie wyrażeń niedosłownych • odnajduje motywy biblijne w tekstach kultury • odnosi wydarzenie opisane we fragmencie do własnych doświadczeń • wyraża własny sąd o tekście • odnosi sposób przedstawienia Adama i Ewy do stereotypów dotyczących płci 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposób ukazania stworzenia świata w Biblii i w mitologii • w kontekście przeczytanego fragmentu omawia obraz Erastusa Salisbury Fielda • przygotowuje prezentację na temat wybranego motywu biblijnego • uczestniczy w dyskusji na tematy poruszane w przypowieściach • omawia obraz Vincenta van Gogha w kontekście omawianej przypowieści
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: mity i konteksty kulturowe (w tym literackie)</p>	<p><i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść mitu • wyjaśnia pojęcia: <i>mit, mitologia, Tartar</i> <p>Leopold Staff, <i>Odys</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść wiersza • wskazuje adresata lirycznego • wymienia najważniejsze postacie z mitologii • relacjonuje treść mitu • wyjaśnia pojęcia: <i>mit, mitologia, Olimp, Prometeusz, Zeus</i> 	<p><i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohaterów fragmentu • określa tematykę mitu • wskazuje cechy mitu w podanym fragmencie <p>Leopold Staff, <i>Odys</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • określa temat wiersza • wskazuje środki stylistyczne • opisuje najważniejsze postacie z mitologii • charakteryzuje bohatera fragmentu 	<p><i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę mitu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim tekst <p>Leopold Staff, <i>Odys</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę wiersza • omawia funkcję środków stylistycznych • określa nastrój wiersza • wskazuje teksty kultury współczesnej, w której obecne są motywy 	<p><i>Mit o Orfeuszu i Eurydyce</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach <p>Leopold Staff, <i>Odys</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd na temat wiersza • wypowiada się na temat Odyseusza • interpretuje utwór • omawia przyczyny wpływu mitologii na kulturę wieków późniejszych • wyraża własny sąd o 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat tez postawionych w wierszu Leopolda Staffa • przedstawia wybrany tekst kultury zawierający odwołania do mitologii • wypowiada się na temat najważniejszych bogów greckich

		<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę fragmentu • podaje cechy mitu w podanym fragmencie • wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • mitologiczne • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • postaciach i zdarzeniach • porównuje początki ludzkości przedstawione w Biblii i w mitologii 	
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - charakterystyka	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice pomiędzy charakterystyką a opisem postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w tekście przykłady ilustrujące wskazane cechy charakteru • przygotowuje materiały do napisania charakterystyki 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy plan charakterystyki wskazanego bohatera literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy charakterystykę wskazanego bohatera literackiego • stosuje zasady budowania akapitów 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy charakterystykę wybranego bohatera zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opis przeżyć wewnętrznych, sytuacji i dzieła sztuki	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy opisu przeżyć wewnętrznych • wyjaśnia pojęcia: <i>opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis dzieła sztuki</i> • wymienia elementy składające się na opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych i opis dzieła sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje materiały do opisu przeżyć wewnętrznych • omawia sytuacje przedstawione na ilustracjach • opisuje emocje postaci, przedstawionych na ilustracjach 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje plan opisu przeżyć wewnętrznych • redaguje opis sytuacji na podstawie podanego planu • opisuje uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji • odnajduje w dowolnych źródłach symboliczne znaczenia wskazanych elementów, występujących na obrazach 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje pełny, spójny i poprawny opis przeżyć wewnętrznych • stosuje zasady budowania akapitów • redaguje dobrze zorganizowany, jasny i zrozumiały opis sytuacji • tworzy pogłębiony opis przeżyć wewnętrznych, trafnie nazywając uczucia oraz stany psychiczne, posługując się bogatym słownictwem • przy opisie dzieła sztuki wnikliwie przedstawia elementy charakterystyczne, w sposób kompetentny omawia cechy arcyzmu, ocenia i interpretuje dzieło sztuki, ujawniając wrażliwość 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy opis zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną
Kształcenie literackie i	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia profesje związane z telewizją 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zadania osób zaangażowanych przy 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa cechy, którymi powinni się 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia specyfikę telewizji jako medium 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje reklamę

kulturowe: telewizja, film	<ul style="list-style-type: none"> wymienia programy telewizyjne 	<p>tworzeniu programów telewizyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady programów telewizyjnych i klasyfikuje je do właściwych kategorii 	<p>charakteryzować przedstawicieli poszczególnych profesji</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy programów telewizyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje tekst informacyjny 	
Kształcenie literackie i kulturowe: artykuł	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść artykułu wyjaśnia pojęcia związane z artykułami 	<ul style="list-style-type: none"> określa temat i główną myśl tekstu wymienia cechy artykułu prasowego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy artykułu prasowego we fragmencie określa główną myśl tekstu odróżnia wskazane informacje o faktach od opinii wskazuje i nazywa wartości opisane w artykule 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia informacje o faktach od opinii wyraża własny sąd o temacie artykułu 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w dyskusji na tematy aktualne poruszane w artykule, np. sposobu traktowania zwierząt przez ludzi, różnic w odbiorze rzeczywistości, wpływu cywilizacji na człowieka i świat
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opis obrazu	<ul style="list-style-type: none"> opisuje obraz określa miejsce, w którym znajdują się przedstawione postacie nazywa barwy zastosowane przez malarza 	<ul style="list-style-type: none"> omawia kompozycję obrazu charakteryzuje postacie przedstawione na obrazie wypowiada się na temat sposobu przedstawienia postaci 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcję tła wskazuje problem przedstawiony na obrazie nazywa wrażenia oraz skojarzenia, jakie wzbudza w nim obraz 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje fakt umieszczenia na obrazie znaczących elementów formułuje problem przedstawiony na obrazie wyraża własny sąd o obrazie interpretuje funkcję barw interpretuje tytuł obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w dyskusji na temat problemu przedstawionego na obrazie porównuje obraz z innymi tekstami kultury podejmującymi podobną problematykę uczestniczy w dyskusji na temat sztuki w przestrzeni publicznej
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - wypowiedź o charakterze argumentacyjnym	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: <i>dyskusja, teza, hipoteza, argument, przykład</i> podaje różnice pomiędzy tezą a hipotezą, argumentem a przykładem 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje tezę bądź hipotezę do podanego problemu formułuje tezę do podanych argumentów wyjaśnia różnice pomiędzy argumentami odwołującymi się do faktów i logiki a argumentami emocjonalnymi 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje argumentację do podanej tezy wskazuje w podanym tekście argumenty odwołujące się do faktów i logiki oraz argumenty emocjonalne 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji aktywnie uczestniczy w dyskusji tworzy argumentację potwierdzającą podaną tezę oraz zaprzeczającą jej 	<ul style="list-style-type: none"> aktywnie uczestniczy w dyskusji, w sposób przemyślany i logiczny posługując się właściwymi argumentami tworzy krótkie wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym na zadany temat

		<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w podanym tekście argumenty oraz przykłady 			
Kształcenie literackie i kulturowe: muzea muzyka	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje muzeów wymienia profesje związane z muzyką 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje specyfikę poszczególnych muzeów opisuje zadania osób zaangażowanych przy tworzeniu muzyki 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia znane sobie muzea i przypisuje je do podanych kategorii nazywa cechy, którymi powinni się charakteryzować przedstawiciele poszczególnych profesji 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wybrane muzeum omawia specyfikę muzyki jako dziedziny sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje prezentację o różnych rodzajach muzeów przygotowuje prezentację na temat wybranego nurtu muzyki
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - list oficjalny	<ul style="list-style-type: none"> definiuje list oficjalny 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia części, z których składa się list oficjalny wybiera argumenty adekwatne do określonego listu oficjalnego 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca podaną wiadomość w list oficjalny koryguje podany przykład listu oficjalnego 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje list oficjalny 	<ul style="list-style-type: none"> pisze list zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się dobrze dobranymi argumentami oraz poprawną polszczyzną
Kształcenie literackie i kulturowe: formy wypowiedzi - opowiadanie twórcze na podstawie baśni, legendy, mitu, przypowieści	<ul style="list-style-type: none"> definiuje wypowiedź twórczą wymienia elementy urozmaicające wypowiedź twórczą definiuje opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy zdefiniuje opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje dialog urozmaicający akcję podanego tekstu proponuje alternatywne zakończenie wybranej legendy lub baśni proponuje alternatywne zakończenie wybranego mitu lub przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> wzbogaca podany tekst o elementy urozmaicające tworzy plan wydarzeń opowiadania twórczego redaguje plan wydarzeń opowiadania twórczego 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje wypowiedź twórczą zawierającą elementy urozmaicające tworzy opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy redaguje opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy opowiadanie zgodnie z zasadami tej formy wypowiedzi, posługując się piękną, poprawną polszczyzną
Nauka o języku: ortografia	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje zasady pisowni zakończeń <i>-dztwo, -dzki</i> oraz <i>-ctwo, -cki</i> relacjonuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni partykuły <i>nie</i> wymienia zasady pisowni <i>ó</i> i <i>u</i>, <i>rz</i> i <i>ż</i> oraz <i>ch</i> i <i>h</i> wymienia zasady pisowni 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów odnajduje w tekście błędne zapisy <i>nie</i> z różnymi częściami mowy uzupełnia podane słowa odpowiednimi literami zapisuje poprawnie podane wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje właściwe formy wyrazów uzasadnia pisownię <i>nie</i> z różnymi częściami mowy w podanych przykładach podaje wyrazy pokrewne uzasadniające pisownię poprawnie zapisuje podane słowa 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy poprawne przymiotniki od podanych rzeczowników stosuje zasady poprawnej pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy we własnym tekście tworzy tekst, w którym stosuje poprawną pisownię 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i bezbłędnie posługuje się stosuje wiedzę w praktyce

	<p>wielką i małą literą</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady pisowni <i>ą, ę oraz om, on, em, en</i> 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia wypowiedź podanymi czasownikami w odpowiednich formach 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia pisownię podanych słów wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów 	<p>wyrazów z <i>ó, u, rz, ż, ch, h</i></p> <ul style="list-style-type: none"> tworzy tekst, w którym stosuje pisownię wyrazów wielką i małą literą tworzy tekst z użyciem poprawnych form 	
Nauka o języku: zdanie złożone	<ul style="list-style-type: none"> definiuje zdanie złożone wymienia cechy zdań złożonych współrzędnie i zdań złożonych podrzędnie wymienia cechy różnych typów zdań współrzędnych posługuje się terminami i pojęciami: <i>zdanie złożone, zdanie złożone podrzędnie, zdania złożone współrzędnie (łącznie, rozłączne, przeciwstawne, wynikowe)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zdania złożone współrzędnie rozpoznaje zdania złożone współrzędnie rozpoznaje poszczególne typy zdań złożonych współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa rodzaje zdań złożonych tworzy i zapisuje zdania złożone współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje wykresy zdań 	<p>swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce</p>
Nauka o języku: nieodmienne części mowy	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nieodmienne części mowy wyjaśnia pojęcia: <i>wykrzyknik i partykuła</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy nieodmiennych części mowy odróżnia nieodmienne części mowy od odmiennych wymienia cechy nieodmiennych części mowy: <i>wykrzyknika i partykuły</i> odróżnia nieodmienne części mowy od odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy przysłówki od podanych przymiotników rozpoznaje nieodmienne części mowy w tekście wskazuje w tekście partykuły i wykrzykniki 	<ul style="list-style-type: none"> używa przysłówków w tekście posługuje się przyimkami i spójnikami w tekście używa partykuł i wykrzykników w tekście 	<p>swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce</p>
Nauka o języku: odmienne części mowy	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i wskazuje odmienne części mowy wyjaśnia pojęcia: <i>czasowniki dokonane, czasowniki niedokonane</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych wymienia kategorie gramatyczne 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje formę wskazanej części mowy tworzy czasowniki dokonane od niedokonanych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje właściwe formy odmiennych części mowy w kontekście stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w 	

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: <i>strona czynna, strona bierna, czasowniki przechodnie, czasowniki nieprzechodnie</i> • wyjaśnia pojęcie: <i>bezokolicznik</i> • wymienia rodzaje zaimków • podaje zasady używania dłuższych i krótszych form zaimków 	<p>poszczególnych części mowy</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia zdania właściwymi formami czasowników • wskazuje formy dokonane w tekście • wskazuje zdania, w których podmiot nie jest wykonawcą czynności • przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i z biernej na czynną • wskazuje różnice w wymowie i pisowni podanych bezokoliczników • wyjaśnia zasady pisowni końcówek bezokoliczników • używa zaimków w odpowiednim kontekście • zastępuje różne wyrazy zaimkami 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje czasowniki nieprzechodnie • tworzy formy osobowe do podanych bezokoliczników • zapisuje bezokoliczniki od podanych form osobowych • tworzy odpowiednie formy zaimków • wskazuje jakie części mowy zastępują podane zaimki 	<p>odpowiednim kontekście</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia sytuacje, w których używa się strony biernej i wyjaśnia dlaczego • używa trudnych form czasowników w dłuższym tekście • używa dłuższych i krótszych form zaimków w odpowiednich kontekstach 	
Nauka o języku: wypowiedzenie a zdanie	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podział wypowiedzeń • wymienia rodzaje związków wyrazowych • wymienia części zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje typy wypowiedzeń w tekstach • przekształca równoważniki zdań w zdania • definiuje rodzaje związków wyrazowych • charakteryzuje poszczególne części zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • łączy wypowiedzenia tak, aby powstały zdania złożone • w zdaniu wskazuje wyrazy, które tworzą związki wyrazowe • wskazuje wyrazy poza związkami w zdaniu • wskazuje w podanych zdaniach poszczególne części 	<ul style="list-style-type: none"> • zdania pojedyncze nierozwinięte przekształca w zdanie pojedyncze rozwinięte • klasyfikuje związki wyrazowe • przekształca zdania tak, aby zastosuje inny rodzaj podmiotu 	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce
Nauka o języku: fonetyka	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia głoski od liter • dzieli głoski na samogłoski i spółgłoski • wymienia cechy głosek 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje głoski, sylaby i litery • wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia spółgłoski miękkie od twardych • odróżnia głoski dźwięczne od 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje słowa, w których litera <i>i</i> oznacza tylko miękkość głoski, w których – tworzy sylabę 	swobodnie i bezbłędnie posługuje się wiedzą gramatyczną w praktyce

	<p>dźwięcznych i bezdźwięcznych</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy głosek ustnych i nosowych wymienia sytuacje, kiedy akcentujemy wyrazy na trzecią i na czwartą sylabę od końca definiuje słowo: <i>intonacja</i> posługuje się terminami i pojęciami: <i>głoski (spółgłoski miękkie i twarde, funkcje litery i, głoski dźwięczne i bezdźwięczne, głoski ustne i nosowe), wymowa (zasady akcentowania, zasady intonacji)</i> 	<p>w podanych wyrazach</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje głoski ustne i nosowe w podanych wyrazach identyfikować akcent paroksytoniczny jako dominujący w języku polskim 	<p>bezdźwięcznych oraz ustne od nosowych</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje akcent w podanych wyrazach 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne, ustne i nosowe w tekście czyta podany tekst poprawnie akcentując wszystkie wyrazy 	
<p>Sztuka posługiwania się językiem: perswazja, opinia, poprawność językowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> wylicza rodzaje perswazji definiuje perswazję posługuje się terminami i pojęciami: <i>wyrażanie oczekiwań (perswazja)</i>, wymienia cechy języka potocznego wymienia elementy składające się na etykietę językową 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje poszczególne rodzaje perswazji wyjaśnia, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej a w jakich – nieoficjalnej odmiany języka 	<ul style="list-style-type: none"> przyporządkowuje sposób wyrażania oczekiwań do sytuacji oraz osoby wskazuje różnice pomiędzy językiem mówionym a językiem pisanym 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje różne sposoby wyrażania oczekiwań posługuje się różnymi odmianami języka stosownie do sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wypowiedź perswazyjną na zadany temat, prezentuje różne sposoby wyrażania oczekiwań
<p>Nauka o języku: interpunkcja</p>	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje zasady używania dwukropka wymienia zasady stosowania interpunkcji w dialogach wymienia zasady pisowni wielką i małą literą wymienia zasady pisowni <i>q, ę oraz om, on, em, en</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście, gdzie należy postawić dwukropki wskazuje miejsca, w których należy postawić myślnik zapisuje poprawnie podane wyrazy uzupełnia wypowiedź podanymi czasownikami w 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia użycie dwukropka w podanych przykładach rozpoznaje, jakich znaków brakuje w podanym tekście uzasadnia pisownię podanych słów wyjaśnia przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje dwukropki we własnych tekstach tworzy dialog stosując zasady interpunkcyjne tworzy tekst, w którym stosuje pisownię wyrazów wielką i małą literą tworzy tekst z użyciem poprawnych form 	

	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym • relacjonuje zasady używania nawiasu • wyjaśnia, do czego służy średnik w wypowiedziach 	<p>odpowiednich formach</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zdaniu wskazuje miejsca, w których powinien być przecinek • wyjaśnia, dlaczego w podanym tekście zastosowano nawiasy • wyjaśnia, w jakim celu został użyty średnik we wskazanym tekście 	<p>zapisu podanych wyrazów</p> <ul style="list-style-type: none"> • koryguje zdania pojedyncze pod kątem interpunkcji • uzupełnia podany tekst o nawiasy • uzupełnia podany tekst średnikami 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy teksty poprawnie stosując przecinki • redaguje tekst z użyciem nawiasów • układa tekst z zastosowaniem średników 	
<p>Samokształcenie - korzystanie ze słowników</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje żądane hasło w słowniku terminów literackich • odnajduje hasło w słowniku poprawnej polszczyzny • wymienia sposoby zapisywania wyrazów obcego pochodzenia • wyjaśnia pojęcia: <i>wyrazy neutralne, wyrazy nacechowane, emocjonalnie, zdrobnienia, zgrubienia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przy redagowaniu tekstów korzysta ze słownika terminów literackich • wyszukuje w słowniku potrzebne informacje • uzupełnia podany tekst odpowiednią formą wyrazu obcego 	<ul style="list-style-type: none"> • określa swoistość definicji słownikowych • wykorzystuje słownik poprawnej polszczyzny przy tworzeniu tekstów • uzupełnia podany tekst właściwie zapisanymi słowami obcego pochodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • krytycznie ocenia pozyskane informacje • przygotowuje wyjaśnienia, które pomagają zrozumieć przyczynę danej formy zapisu • stosuje oryginalną oraz spolszczoną wersję zapisu wyrazów obcych 	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie korzysta z różnych źródeł informacji

Materiał inspirowany propozycją: [Szkoła Podstawowa nr 127 - Wymagania edukacyjne- Język polski klasy 4-8 \(sp127.edu.pl\)](http://szkola.podstawaowa.pl/127-wymagania-educacyjne-jezyk-polski-klasy-4-8)

Zredagowane w oparciu o wymagania dostępne w dokumentacji nauczyciela w materiałach wydawnictwa Nowa Era do podręcznika *NOWE Słowa na start!*